

Ako se vložita *istočasno* prošnja za odpis in prošnja za vknjižbo zastavne pravice, kako je postopati glede prednosti?

(Odgovor na 4. pravno vprašanje v „Slov. Pravniku“ 1890, št. 3.)

IV.

Tri odgovore imamo do sedaj — lahko, da pride še kateri — na to vprašanje, a vsi trije so si vsaj na vnanje protivni; katero mnenje je torej pravo? Vprašatelj je gotovo tudi sam lahko našel ta različna mnenja in pomagano mu je pač malo s tolikimi odgovori, pobijajočimi drug drugega; njemu je gotovo do tega, da se dožene, katero postopanje je v tem slučaju po zakonu.

Poglejmo si torej še jedenkrat to stvar in bistveno vsebino odgovorov:

I. Po prvem odgovoru — in to načelno mnenje zastopal sem med drugimi tudi jaz na društvenem shodu dne 2. aprila 1890 — mora tabularni sodnik, ako je vsako prošnjo záse dovoliti, obe prošnji isto tako rešiti in vpis dovoliti tudi tedaj, če sta istočasno vkupe naleteli, seveda z zabeležbo istočasnosti, katero velewa § 103. zemlj. zakona in § 8. zvršitvenega navodila.

II. Drugi odgovor veli, da se vknjiži zastavna pravica, da pa prošnji za odpis ni moči ugoditi, nego to zabeležiti po smislu § 99. zemlj. zakona; da ta zabeležba varuje prositelja za odpis, ker mu ostanejo izza trenutka vložene prošnje vse pravice, ako po civilni pravdi, katero mu določa § 63. zemlj. zakona, dokaže istočasnemu prositelju, da je imel pravico zahtevati odpisa parcel brez bremena istočasno prošene in dovoljene zastavne pravice.

III. Tretji odgovor pravi, da naj se tabularni sodnik odloči ali za odpis brez bremena, ali pa za vknjižbo zastavne pravice pred odpisom in da naj v jednom in drugem slučaju zabeleži istočasnost; odloči se konečno, da je dovoliti in zvršiti odpis brez bremena, a kaže ob jednom, da je pri prvotnem zemljišči vknjižiti istočasno zaproseno zastavno pravico v listu A in C in da je v listu C zabeležiti istočasnost prošnje za odpis in prošnje za zastavno pravico.

Ostanimo najprej pri III. odgovoru, ki trdi iz početka, da I. odgovor ne rešuje ugodno pravne zastavice, rekoč: „da je dovoliti obe prošnji“.

Ko sem bral drugi odstavek tega odgovora, sem se kar ustrašil posledic, ki jih izvaja iz načela, izraženega v prvem odgovoru; po njem bi bilo izvesti šestero vpisov, in kakih! Ko bi po načelu prvega odgovora bilo tako vpisavati, kakor navaja tretji odgovor v drugem odstavku, onda bi bilo ono načelo pač prava nesmisel! A na take vpise oni, ki so to načelo zagovarjali, pač mislili niso, niti misliti mogli, ker se iz ondu izraženega načela po pravici izvajati ne dajo.

Po tretjem odgovoru ni pravo načelo, da je obe prošnji dovoliti in vpis zvršiti, vendar pa dokazuje v konečno podanem praktičnem primeru, da je obema prošnjama ugoditi prav tako, kakor se je v prvem odgovoru izreklo načeloma brez praktičnega primera. Odgovor III. pravi namreč pod št. 3): „Na vložek št. 7 vknjiži (istočasno zaproseno) zastavno pravico v listu A in C,“ in pod št. 4): „Zabeleži v listu C istočasnost prošnje za odpis in prošnje za zastavno pravico.“ — Kaj izhaja iz tega? Nič drugega nego to, kar trdi prvi odgovor, rekoč, da je prošnjo za vknjižbo zastavne pravice tako rešiti in jej ugoditi, kakor da prošnje za odpis ni tu, in da je samo zabeležiti istočasnost obeh prošenj. Kaj pa pravi prošnja? Upnik prosi, da se mu dovoli vknjižba zastavne pravice za njegovo tirjatev iz dolžnega pisma z dne 24. sušca 1890 v znesku 1000 gl. na zemljišče vlož. št. 7 kat. občine X.; drugega ne prosi nič, in da bode istočasno vložena kaka prošnja za odpis, tega niti ne zna. Kaj se mu pa dovoli po dokazu III. odgovora? To, česar prosi; ugodi se torej njegovi prošnji, kakor je načeloma izraženo v prvem odgovoru, in da se zabeleži istočasnost prošnje za odpis. Kako je to zvršiti, o tem se načelni odgovor I. dalje ni bavil, a nanašal se samo na § 103. zemlj. zakona in § 8. navodila, kjer so dotični propisi. Da je prošnji za odpis tudi ugoditi, trdi III. odgovor naravnost, a kaj veli načelo I. odgovora? Nič drugega, nego da je rešiti obe prošnji tako, kakor da je vsaka zase vložena, in da je zabeležiti istočasnost. Kako se zvrši ta zabeležba, to se dalje ni razpravljalo, ker to ni več načelno važno.

Tretji odgovor skuša torej v praktičnem primeru le to izvajati, kar izreka in utemeljuje načeloma prvi odgovor; pomankljiv pa je njegov primer gledé zabeleže istočasnosti, ker jo je treba razvidno storiti tudi v novem vložku št. 540.

Načelno protiven prvemu, kakor tudi tretjemu odgovoru je drugi odgovor, ki pravi, da prošnji za odpis ni moči ugoditi.

Mnenju tega odgovora je protivno načelo § 29. odst. 2. zemlj. zakona, po katerem imajo vpisi, ki so se zvršili na vloge, došle istočasno, med sabo jednakoprednost. Če se prošnji za odpis ne ugoti, ruši se to načelo; kajti s tem, da se prositelj za odpis zavrne na civilno-pravni pot, postavljen je v težavnejši položaj, nego prositelj za vknjižbo zastavne pravice, in vender nima ni jeden, ni drugi niti pičice prednosti pred drugim. A najbolj govori proti temu nazoru to, ker „implicite“ izreka, da velja načelo š-a 29. odst. 2. zemlj. zakona samo za take, istočasno vložene prošnje, ki zadevajo vpis enakovrstnih pravic, a to se ne da trditi zaradi jasnega izraza zakonovega.

Pravi odgovor na zastavljeno vprašanje je po mojem mnenju ta: obe prošnji je rešiti in vpis zvršiti takó, kakor da je rešiti vsako záse; gledé obeh prošenj pa je po propisu § 103. zemlj. zak. in § 8. zvršitvenega navodila zabeležiti istočasnost.

Dr. K.

Ovira li zabeležba nameravanega odpisa parcel po smislu § 3. zak. z dne 6. februvarija 1869, št. 18 drž. zak., eksekucijo glede teh parcel v iztirjanje *pozneje* zastavno-pravnih vknjiženih tirjatev in za koliko časa?

(Odgovor na 5. pravno vprašanje v „Slov. Pravniku“ 1890, št. 3.)

III.

Stavljeno vprašanje zdi se mi tem zanimivejše, čim bolj stvar premišljujem, in razgovor, ki se je vnel o njem, bode gotovo koristen.